375000 - Babanın aklını yitirmesi veya bunama geçirmesi halinde parasıyla tasarruf etmenin hükmü

Soru

Babamız aklını yitirmeden önce farklı zamanlarda amca oğluna para gönderdi. Her defasında bu paralarla bir şeylerin alınmasını isterdi. Bir defasında ölürsem kurban kes ve sadaka olarak dağıt demiştir. Ayrıca onun adına bir arsa satın alınmıştır. Bu arsanın etrafına babanın parasıyla duvar inşa edilebilir mi?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Birincisi:

Bunama ve Alzheimer sorunlar yaşayan veya akıl dengesini kaybeden kimse, varlıklarını kullanamaz. Varlıkları, sadece kendisi ve yükümlü olduğu kişilerin nafakası için harcanabilir.

İbn Kudame Rahimehullah şöyle dedi: "Delilere alışveriş yasaklandığı gibi yaşlı adam aklını kaybettiğinde alışverişten engellenir. Çünkü bir çocuk ve sefih gibi malını koruyamacağı için malı koruma altına alınır. (el Muğni 6/610)

Alışveriş engeli, kadı/yargıç tarafında uygulanır. Ayrıca tasarruf yetkisini de kendisi verir.

(202990) nolu sorunun cevabında şer'i mahkeme bulunmadığı takdirde babanın çocukları varlıkları yönetecek ve koruyacak kişiyi seçerler. Böyle bir kişinin velisi ona en yakın ve maslatını en iyi gözetecek kişi olmalıdır.

İkincisi:

Veli, alışveriş engeli olan kişinin malını koruyacak ve sadece kendisinin ve yükümlü olduğu kişilerin

nafakası için harcama yapar.

El Mevsua el fıkhiye 45/162'de şöyle geçmektedir: "Zarar verme ve zarar görme" hadisi gereğince; alışveriş engelli olanın malında velinin tedbirli ve dikkatli davranması gerektiği hususunda fıkıh alimleri arasında ihtilaf yoktur.

Böylece veli; bedelsiz hibe, vasiyet, sadaka, azad etme gibi konularda tasarruf edemez. Hatta bedelsiz hibe, sadaka vermesi veya nafakada olması gereğinden fazla harcarsa bunu tazmin eder ve telafi etmesi gerekir.

Bunun üzerine babanın malı koruma altına alınır ve sadaka verilmez. Sahip olduğu arsanın etrafına çit veya duvar yapılmasında sakınca yoktur. Çünkü malın korunması onun yararınadır.

Küçük, deli ve sefih olan kişilerin velisi onların varlıklarından ancak onların yararı olduğu şekilde tasarruf hakkına sahiptir. Yüce Allah şöyle buyurdu: "Yetim, ergenlik çağına erişene kadar onun malına en iyi şeklin dışında yaklaşmayın" sefih ve deli aynı hükümdedir.

Baba vefatından sonra kendi adına kurban kesilmesi ve sadaka olarak dağıtılması hususundaki vasiyeti geçerli olup amca oğluna verdiği malın oranına göre gerçekleştirilir. Şayet vasiyet ettiği sadaka malın üçte birinden fazlaysa varislerin onayına kalmıştır.

En iyisini Allah bilir.